

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 1057. An & quos actus judicarios exercere possint Clerici & religiosi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

in 6. l. non aliter. ff. de adopt. non tamen tabellio, tam qui prius erat clericus, ipso jure perdit officium tabellionis, Reiffenst. n. 5, h. t. arg. cit. c. sicut. uti nec alius proficendo in religione, officium notariatus, ut Abb. in cit. c. sicut. n. 2. licet prohibeantur de novo exercere illud. quin & clericus in sacris constitutus, si non habeat beneficium competens, secundum probabiliter potest exercere officium tabellionis arg. c. sicut Pith. h. t. num. 25, idque præsertim in causis ecclesiasticis coram Judice Ecclesiastico, ut absolute tenent Abb. l. c. num. 6. & 7. v. g. h. c. c. 13. §. 7. etsi aliqui etiam in hoc cum Covar. 99. pract. c. 19. n. 8. concl. 2. sentiant contrarium de tribunalibus ecclesiasticis publicis, nisi omnino egeant, tunc enim in causis profanis hoc officium licite exercent, si tamen habeant ex bonis patrimonialibus, aut aliunde clericitaliter honeste vivere possint, non licere illis exercere officium tabellionis, cum sit genus quoddam negotiationis, tradit Idem cum Fagn. in c. sicut.

2. Extenditur quoque responsio ad clericos in minoribus tantum constitutos, si beneficium competens habeant, & non egeant, quia nemo militans deo immiscere se debet negotiis secularibus juxta c. l. h. t. & c. eos. 20. q. 3. Ac ita tenent Abb. in c. sicut. n. 7. Host. ibid. v. ordinibus. Pith. h. t. num. 26. Quod ipsum extendit Fagn. in idem. c. n. 27. Ad clericos minoristas carentes beneficio, si habeant congruam sustentationem ex patrimonialibus aut aliunde. His non obstante cit. c. sicut, quod loquitur tantum de constitutis in sacris. siquidem in civitate Esculanensi, ad quam dirigebatur cit. c. sicut. Soli initiati majoribus ordinibus exercebant officium tabellionum, manente interim dispositione juris communis antiqui, secundum quod nulli clericorum licebat negotiari, aut secularia negotia exercere, nisi egeret. ita Fagn. & cum eo Pith. LL. cit. de cetero licere clericis, saltem in causis ecclesiasticis, exercere officium tabellionis seu notarii, ubi sic habet consuetudo, tenent Laym. l. 1. tr. 5. p. 1. c. 8. num. 4. & plures alii apud Barb. in c. sicut. n. 9. cum in causis ecclesiasticis illud exercere absolute non dedecet clericos, adeoque talis consuetudo induci possit. Illud verò in dubitatum per c. ut officium. §. ad conscribendas, de heres. in 6. posse tam regulares quam seculares clericos esse notarios & tabelliones in causis fidei ob ejusdem favorem. Item constat, postea clericos in sacris constitutos, habentes beneficium ecclesiasticum, esse notarios in curia Romana ob tacitum consensum Pontificis (qui illos ad hoc habilitare censetur) & ob tantæ Curie dignitatem, ut Abb. in c. sicut. n. 6. Covar. l. c. Pith. h. t. num. 27. Poterit valere, & fidem facere instrumenta à Notariis clericis (intellige, qui alias prohibentur esse notarii, & exercere hoc officium) facta, etiam in causis secularibus, antequam interdicitur illi officium & exercitium notariatus, astruit cum Hist. in c. sicut. §. de converso, col. 2. Pith. n. 28. Secus esse, seu non valere facta, postquam illi officium est interdictum publice per edictum solenne promulgatum, ait Idem; cum gesta ratione publici officii post interdictum superioris non teneant per c. veritatis & c. fin. de dolo; non secus ac contractus factus à prodigo, postquam illi interdictum bonis per Judicem, non valet juxta l. is cui. ff. de V. O. valere tamen, si ante interdictum illud palam & publice factum sit, cum gesta ratione officii publici valeant, saltem quò ad partes igno-

rantes simile interdictum quamvis tale interdictum non palam factum in præjudicium clerici cedat, ita, ut agens contra illud non tantum peccet, sed etiam privari possit beneficio, aliterque puniri. Abb. l. c. num. 10. & 11. Covar. l. c. concl. 4. §. quod si sacerdos. dicens esse communem. Pith. num. 28. Vide de his plura ad tit. 22. l. 2. præsertim q. 691.

3. Quod verò speciale est quo ad monachos & religiosos (utpote respectu clericorum secularium, ut arg. c. sed nec. in fine. h. t. Covar. l. c.) ita iis interdictum officium tabellionis, ut instrumentum novum ab iis factum sine licentia Abbatis seu Prælati sit ipso jure nullum ob defectum potestatis. quamvis post professionem complecti & signare possint instrumentum, quod ante professionem aut ingressum illorum in religionem ab iis in protocollo eorum conscriptum, & coram illis à contrahentibus in perfectam conventionem deductum. Ita cum gl. in cit. c. ut officium. & Covar. l. c. Pith. cit. n. 28. in fine.

Quæst. 1057. an & quos actus judicarios exercere possint clerici & religiosi.

1. Resp. primò: clerici, etiam in minoribus constituti, prohibentur esse advocati coram judice seculari, si stipendiis ecclesiasticis sustententur, id est, habeant beneficium. c. 1. de postulando. Unde à contrario sensu rectè inferitur, posse esse advocatos, si beneficium non habeant, ut Pith. h. t. num. 8. Procceditque ea prohibitio à fortiore de advocatia in causa sanguinis, præsertim pro actore contra reum, ut cum Abb. in c. sententiam. h. t. num. 15. Pith. num. 13. in fine. Verùm vide me de his fufius. Lib. 6. q. 981. & q. 982. num. 5.

2. Resp. secundò: prohibetur districtè & specialiter clericis exercere actiones judicarias sanguinis seu agitare judicium sanguinis, quò spectat cognoscere causas sanguinis, dictare seu scribere sententiam mortis vel mutilationis membrorum, multoque magis ferre talem sententiam, præcipere aliis, ut mortem vel mutilationem per talis sententiam inferant. Item præstare consilium, & auxilium ad illa, interesse similibus actibus præsertim executioni talis sententiæ, ita ut, si mors vel mutilatio sequatur, irregularitatem incurrant, deponique debeant ab officio & beneficio: pro ut constant ex c. clericis. juncta gl. v. aut judicent. c. sententiam eod. juncta gl. v. sanguinis. Extundunturque hæc prohibitio & pœnæ ad clericos minorum Ordinum, si beneficium habent, ut patet ex cit. c. sententiam. loquente generaliter Abb. in c. clericis num. 7. ubi etiam ait, verbum in sacris ubi positum accipiendum latè pro omnibus ordinibus, tam majoribus, quam minoribus quam tamen irregularitatem & depositionem non incurrunt, si absque ulla alia cooperatione judicio sanguinis interfuerunt solum, etsi alia ratione puniri debeant; quia contra præceptum Canonum interfuerunt Glim. cit. c. sententiam. Abb. ibid. n. 6. Pith. h. t. n. 13. Item eam non incurrunt, aut malè agunt, dum rogati consilium, illud dant, non quidem in specie consulendo, ut quis occidatur, quod non possunt, sed in genere respondendo. V. g. fures sunt suspendendi, incestuosi cremandi. vel etiam interrogati exhibere possunt jura & Doctores, ut ipse interrogans videat quid juris. ita Arg. c. pestim.

num. 33. q. 8. Barbol. in c. ex literis. de excess. pral. n. 5. Molin. Tom. 5. tr. 3. d. 74. n. 5. Reif- fenst. b. t. n. 13. ratio de cætero sic statuendi Jure Ecclesiastico fuit, quod, cum Clerici electi à Christo ad tractanda mysteria salutis, imitandamque ejus mansuetudinem ac lenitatem, judicium sanguinis, ad quod spectant dictæ actiones, maximè dede- ceat eorum statum & conditionem. Ac proinde, dum Episcopus seu quicumque alius Prælatus vel Clericus jurisdictionem temporalem obtinens (sive ratione Ecclesiæ seu dignitatis ecclesiasticæ, sive ratione patrimonii, ut Pirh. *b. t. n. 14.* cum Frane in *cit. c. 3. & ult. h. t.*) licet per se has actio- nes exercere nequeat, potest tamen curare, eas per alios sibi subiectos exerceri. qui specialis est casus, in quo potest quid per alium, quod per se ipsum non potest, ut Gl. *fin. in. c. 3. h. t. in 6.* quare homicidio vel alio maleficio, quod mortem meretur vel mutilationem, commisso in sua jurisdictione, potest ac debet suo Judici aut alii cuicumque dele- gare seu injungere, ut super hoc veritatem inquirens justitiæ debitum exequatur absque eo, quod irregu- laritatem incurrat; quamvis ejus Judex vel alius, contra malefactores processerit, ad pœnam sangui- nis justitiæ mediante. quin & absque eo, quod, si Judex processerit contra justitiam, Prælato dele- ganti id imputari possit ad culpam; quia mandavit fieri justitiam, ita serè in terminis. *c. 3. b. t.* Cir- ca quæ passim notant AA. in *cit. c. Clericus 5. aut ju- dicent.* & Abb. *ibid. n. 12.* consultum esse, ut tales Prælati non specialiter, sed generaliter commit- tant alicui Laico potestatem cognoscendi causas sanguinis, & faciendi vindictam de omnibus male- factoribus. Quod si verò in tali causa ab illo Juce delegato appellare lubet, appellandum Prælatum delegantem, qui hanc causam rursus alteri dele- gare debet; cum etiam in casu appellationis per se ipsum talem causam cognoscere nequit. ut Gl. in *c. Clerici. h. t. V. aut judicent.* & in *c. 3. V. Episcopus.*

Quæst. 1058. An & quæ officia milita- ria obire possit Clericus?

R Esp. Præterquam quod Clericis juxta dicta su- pra, per se pugnare, seu manum cum hoste conferere nullatenus licitum sit, prohibitum quo- que est Clericis in sacris constitutis, multòque magis religiosis, per *c. eos. 20. q. 3. c. quicumque. 23. q. 8. cit. c. sententiam* obire alia officia militaria, v. g. Belliducum & Capitaneorum, ordinando aciem, sive in bello justo, sive injusto; præstendo ballistariis & dirigendo machinas, & tormenta bel- lica. Idem dicendum videtur de Commissariis bellicis castra sequentibus, & comæatum seu annonam bellicam comparantibus & distribuentibus. ac ita ex ea ratione, quod similia tractare dedecat specialiter electos in milites Christi, quorum potius est vacare orationi, & imitari, ut dictum, ejus mansuetudinem, quam etiam hac ratione coope- rari ad effundendum sanguinem, docent cum D. Thom. 2. 2. q. 20. a. 2. Suar. *de bello. d. 13. f. 3. n. 5.* Molin. *de 7. & 7. tr. 3. d. 108. n. 12.* Pirh. *b. t. n. 21.* & alii communiter. quod aliqui cum Covar. in *clém. si furiosus. p. 2. §. 3. n. 2.* negant de Clericis minoribus allegantes consuetudinem. Alii verò, inter quos Wiestn. *b. t. n. 12.* & hos, si benefi- cium habent & privilegium fori, & animum in Clericatu perseverandi, comprehendi volunt hac pro- hibitione & citatis juribus, utpote indistinctè lo- quentibus, saltem extra casum extremæ necessitatis. De cætero Sacerdotes & Religiosi piè ac laudabili- ter sequuntur castra, & in iis versantur, ut militi-

bus celebrent missam, aliaque sacramenta & divina administrent, eosque ad pugnandum, si bellum ju- stum sit, animent, modò ad occisionem alicujus ho- stium expressè & determinatè non excitent. nonob- stante, quod in *C. 5. de penis*, dicantur deponendi juxta Canonum veterum rigorem, qui ad confi- gendum milites incitant. quia id intelligendum de incitatione ad pugnam injustam, vel ad determina- tam hostilium personarum occisionem, ut Suar. *de censur. d. 47. f. 6. n. 1.* Conz. in *c. fin. de homicid. n. 14. in fine.* Wiestn. *b. t. n. 13.*

Quæst. 1059. Num Clerici esse possunt gubernatores seculares, officiales & ministri Laicorum.

R Esp. Ad primum: *c. Clerici. §. inhibemus. h. t.* sub interminatione excommunicationis ipso facto incurrendæ post monitionem canoni- cam (ut ex verbo *subjaceant*, quo utitur textus, mi- nisterium hominis non exigente colligit Nav. *c. 27. n. 117.* Suar. *l. c. d. 23. f. 3. n. 22.*) Sacerdotibus (latius accepto homine, nimirum comprehen- do Diaconos & Sub-Diaconos, seu in genere omnes in sacris seu majoribus ordinibus constitutos, ut Arg. *Can. de crimine 15. q. 5. & c. si quis. de cobab. cler. & mul. Abb. in cit. Clerici. n. 8.* Sylv. *V. ex- communicatio. q. n. 28.* apud Wiestn. *b. t. n. 20.* qui tamen addit, hanc hujus nominis exceptionem raram & in jure vix receptam extra casus exceptos) prohibetur officium Vice-Comitis (qualis dicitur, cui dominus secularis committit jurisdictionem in aliquibus castris vel terris, ut Pirh. *n. 19.* ex Durand. *in specul. l. 1. pract. c. 3. tit. de Vice-Com.*) item Præ- positum quo nomine hic venit officialis Laicus. *c. ex parte de V. S. juncta Gl. V. præpositus*, vel etiam gubernator alicujus provinciæ vel civitatis. Præs- tes Curia seu Cancellariæ Principis. Dictam tamen ex- communicationem non incurrit Episcopus talem offi- cium gerendo, censurâ illius personam non afficien- te, nisi illius fiat mentio juxta *c. quia periculosus. de sent. excom. in 6.* etsi peccet, si id faciat sine licentia Papæ. De cætero, dum talibus Prælatis comperit jurisdic- tio temporalis, licitè exercent talem jurisdictionem.

2. Resp. Ad secundum: Clerici, etiam non Sa- cerdotes, non possunt esse ministri Laicorum, aut fa- muli domestici. Arg. *c. 2. h. t.* quod, ut ibi Abb. *not. 1.* intelligendum de Clericis constitutis in sa- cris, aut beneficiatis, neque esse procuratores rerum Laicorum juxta *idem c. 2.* ne quidem extra judici- um, ut Gl. *ibid. V. in causis*; quamvis esse possunt procuratores in judicio coram Juce Ecclesiastico secundum dicta, saltem in causis ecclesiasticis, non tamen coram Juce seculari, nisi ex caritate, amicitia, vel causa pia ad unum alterumve negotium, non ad omnia. Pirh. *n. 17.* cum Abb. in *cit. c. 2. n. 2. & 4.* juxta *c. ult. dist. 86.* Sed & prohibentur esse procuratores villarum Laicorum (per quod etiam videntur intelligendi quæstorum Laicorum) aut ju- risdictiones quasdam seculares sub principibus viris exercere. per *c. sed nec. h. t.* sub interminatione de- positionis ab officio seu ministerio ecclesiastico. quin & strictius teniendus religiosus, si quid ex præ- dictis attentaverit. Pirh. *n. 18.*

Quæst. 1060. An liceat Clericis exercere chirurgiam.

R Esp. Clericis constitutis in sacris, vel etiam in minoribus tantum habentibus beneficium competens (prohibita siquidem constitutis in sa- cris prohibita quoque censentur constitutis in mi- noribus, dum beneficium habent, ut Sanch. *L. 6. mor. c. 15. n. 15.* Nav. in *comment. 4. de regul. in fine*) prohi-